

Univerzita Pardubice
Fakulta restaurování
Ateliér restaurování a konzervace papíru, knižní vazby a dokumentů
Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Věc: Oponentský posudek na bakalářskou práci Kateřiny Mrovčové Samkové

Téma práce: Komplexní restaurování souboru rukopisů z 2. poloviny 15. století

Oponent práce: PhDr. Jan Novotný

Návrh klasifikace: **chvalitebně**

Předmětem bakalářské práce je komplexní restaurování konvolutu rukopisů sign. RKPS 153 – Kronika Trojanská, Kronika o Štilfrídovi; Kronika o životě a skutcích Alexandra Velikého, ze sbírek Regionálního muzea v Náchodě. Rukopis byl v minulosti zasažen požárem, dochoval se pouze nekompletní knižní blok bez vazby.

K posouzení byla předložena bakalářské práce o celkovém rozsahu 149 stran. Práce obsahuje po formální stránce několik chyb. Text není často zarovnán do bloku, na konci řádků se objevují jednoznačkové spojky, předložky a čísla, vyskytují se drobné chyby v generování obsahu. Nutno lépe pracovat s odkazovým aparátem příloh a tabulek (např. s. 34 „*Výsledky této fixace jsou uvedeny v Tabulce fixace marginálií.*“, *Tabulka fixace marginálií* na s. 58 v příloze by měla být skutečnou tabulkou s popiskem, podobně jako další tabulky).

V kapitole 2 *Historický popis objektu* nejde o popis objektu (fyzického předmětu), ale o popis díla jako umělecko-intelektuálního výtvoru. Obsah podkapitoly 2.1 *Historie rukopisu a tištěné podoby Kroniky trojanské* nemá dostatečnou výpovědní hodnotu, souvislosti s českým prvotiskem jsou rozvíjeny až v další podkapitole 2.2 *Kronika trojanská v dobovém kontextu*, proto doporučuji text shrnout do jedné podkapitoly. Při dataci prvotisku lze také čerpat z *BOLDAN, Co prozradily filigrány, In Záhada Kroniky trojanské...*, 2010, s. 49 nebo *BOLDAN, Filigranologie a datace nejstarších plzeňských tisků, In Minulostí Západočeského kraje XLVI.*, 2011. s. 28-59.

s. 17 „*Jiří Daňhelka naznačil příbuznost Kroniky trojanské u rukopisu strahovského, lobkovického a oseckého...*“, vytrženo z literatury, bez bližšího uvedení věta nedává příliš smysl (tzv. „osecký rukopis“ je dnes uložen v Národním muzeu)

s. 18 „*Prozaický román se dochoval celkem v pěti rukopisech...*“, u Kroniky o Štilfrídovi dokonce ani u Kroniky trojanské nejsou uvedeny žádné údaje o lokaci nebo dataci rukopisů, ani jejich signatury

s. 19 u kapitoly 3.1 *Typologický popis knižní vazby* je nesprávně uvedena „hypotetická podoba knižní vazby“ rukopisu. V *Gotické knižní vazbě* je pouze překopírovaný text z citovaného zdroje, takto

zpracovaný text o „hypotetické vazbě“ postrádá smysl i vzhledem k tomu, že konzervační vazba byla zhotovena úplně jiného typu tzv. měkká obálková vazba. Tento typ levnější obálkové vazby je soudobou vazbou gotickou a nelze vyloučit, že původní vazba měla právě tuto podobu. K tomuto tvrzení přispívá i domněnka uvedená na s. 21 – „...šlo o produkci „levnější“ a tudíž nemusel být zadán přímo šlechticem, ale mohlo jít o kopii pro veřejnou instituci (např. univerzitu).“ Rozmístění původních zářezů pro šití tuto možnost rovněž nevylučuje a naopak variabilita technik šití, způsobů použití řetízkového stehu a kapitálového vazbu u tohoto typu vazby možnost podporuje (viz KŘENEK, *Vazební struktury konzervačního typu...*, 2012.)

s. 19 konstatování „Podobný filigrán stejného motivu i rozměrů“ v případě, že filigrány se mírně liší nelze brát jako exaktní výsledek

s. 20 „Poslední strana složky je vždy číslována u dolní ořízky a napravo u hřbetu obsahuje kustu odkazující se na následující text další stranu.“, jedná se o reklamantu, kustu je u tisků, „...vynechala místo pro napsání kapitoly rubrikace a iniciály pro osobu další, předepsala pouze písmeno iniciály.“, jde o reprezentantu, musí být opačný slovosled rubrikace kapitoly

s. 23 „Další zajímavostí je, že rukopis je ohořelý ze hřbetní strany...“ V případě požáru, kdy knihy bývají umístěny vedle sebe na regále, je obvyklé, že oheň poškodí hřbetní část, papír bývá ohořelý pouze na okrajích, protože oheň nemá dostatek kyslíku, aby se mohl dostat mezi natěsnané svazky.

s. 27 nelze napsat s „přídavkem 4% H₂O“, ale 4(mezera)% H₂O

s. 28 Výsledky chemicko-technologického průzkumu jsou uvedeny v příloze, není nutné je uvádět znovu. Při interpretaci výsledků se téměř u každého měření objevuje výraz „nejspíše“, což působí nejistým dojmem, rovněž určování pigmentů je neurčité.

s. 34 *trvalá fixace* možno nahradit termínem konsolidace

Autorka splnila podmínky zadání. S celkovou koncepcí restaurování jsem spokojen, tj. doplněním ohořelých listů s využitím adhezivních skeletizačních folií, způsobem kompletace složek a zachováním rukopisu v jeho autentické podobě, kdy byl zvolen vhodný typ konzervační vazby. Veškeré zásahy jsou přehledně dokumentovány. Práce však obsahuje některé formální a věcné nedostatky v teoretické části, proto navrhuji studentce Kateřině Mrovčové Samkové hodnocení **chvalitebně**.

V Praze dne 30. 8. 2016

PhDr. Jan Novotný
zástupce vedoucí
Oddělení restaurování
Národní knihovna ČR